

Ta nemška večina proglasuje toraj nas Slovence na Štajarskem v narodnem oziru za brezpravne!

Takšen je bil predlog, katerega je stavila nemško-liberalna večina deželnega zbora dne 7. svečana 1895.

Mi smo kar ostrmeli, ko smo slišali vsebino tega predloga ter globoko užaljeni v svojem narodnem čuti prisli do spoznanja, da v deželnem zboru, v čegar večini vlada tak duh, ne moremo od slov. naroda izročene naloge izpolnjevati: uvideli smo, da ne moremo dalje ostati, ako nečemo onečastiti sebe in cel od nas zastopan slovenski narod!

To svoje prepričanje izrazili smo v posebni izjavi takoj dne 8. svečana v deželnem zboru, ter zapustili zbornico.

Slovinci!

Vaše zaupanje nas je poslalo v Gradec. Prepričani smo, da smo ravnali popolnoma v zmislu danega nam mandata, dane nam naloge; prepričani smo, da odobravate od nas storjeni korak.

Čakajo nas Slovence sicer nove hude borbe; ne bomo se jih bali. Z odločnostjo in žilavostjo, s katero smo prestali toliko hudih časov, čili in krepki odbili bomo tudi v bodoče napade na naš narodni obstanek; za nas je pravica, za nas je postava, za nas je torej tudi Bog!

Zložni bodimo, kakor do zdaj, vodi naj nas vedno eden edini cilj: osiguranje boljše bodočnosti svojemu milemu slov. narodu!

Ravnajmo se vedno po svojem starem slovenskem geslu: **Vse za vero, dom, cesarja!**

Uspeh, zmaga, mora potem biti naša!

V Gradcu, 8. februarija 1895.

Dr. Ivan Dečko, J. Jerman, dr. Fran Jurtela, dr. I. E. Lipold, dr. Fran Raday, Fran Robič, dr. J. Serbec, M. Vošnjak.

Političen boj v Medjimurju.

V četrtek, dne 7. t. m., bil se je v mestu Čakovcu ljut političen boj. Vsled imenovanja dr. Vlašiča, ki je do sedaj čakovski okraj zastopal v državnem zboru ogerskem, naučnim ministrom v Banffyjevem kabinetu, treba je bilo zopetne volitve, in ta se je bila odredila na dan 7. febr. t. l. Razume se pač samo ob sebi, da duhovščina z ozirom na Vlašičev referat v državnem zboru, tičoč se civilnega zakona, ne more biti za rečnega kandidata vneta, kakor je bila to takrat, ko je Vlašič pred leti nastopil prvokrat kot kandidat. Posledica tega je tudi bila, da sta si nastopili v Medjimurju dve stranki nasproti. Vlašičanci so se seveda strastno potegovali za svojega ljubljenelega »dičnoga in plemenitoga ablegata dr. Wlassits Gvulu, koji ima moč kakti minister cerkve in škole zidati in postavljati«. Nasprotna ali katoliška stranka pa je postavila svojim kandidatom župnika dr. Majora.

Obe stranki sta napeli vse moči, da utrdita veljavo svojim kandidatom in pridobita povoljno število glasov za nja. Z večjim uspehom je pač delovala Vlašičeva stranka, kajti nje kandidat je bil tudi izvoljen in sicer s 60 glasovi večine. Oddalo se je 2500 glasov, od teh jih je dobil Vlašič 1280, dr. Major pa 1220. Volitev je trajala od 8. ure zjutraj do 9. ure zvečer.

Ako vzamemo v poštev okolščine, v kakeršnih si je katoliška stranka priborila 1220 glasov, moramo pač priznati, da ima zabeležiti ta stranka lep moralichen uspeh pri svojem z bodečim trnjem posutim prizadevanju. Naj navedem samo nekoliko vzgledov, iz katerih bode čitateljem jasno, kako strastno je delovala Vlašičeva

stranka in koliko ugodnosti jej je bilo pri tem na razpolago.

Za mir in red so skrbeli na dan volitve orožniki in vojaki — infanterija in kavalerija — toda, kakor je bilo videti, gledali so ti le na to, da se Vlašičevi stranki ni kaka krivica zgodila, za Majorove pristaše so se v tem oziru kaj malo brigali. Nekega župnika (iz Vr.), ki sicer nima v tem okolišu svoje volilne pravice in je prišel samo gledat, kako se bode stvar razvila, prijeli so orožniki in ga gnali skozi množico ljudstva v zapor. Zdaj pa zdaj je priletela na njegova pleča tudi kaka trda pest robate in razburjene druhali Vlašičevih pristašev. Orožniki pa so mirno tik duhovnika stopali in se jim niti potrebno ni zdelo, zabraniti tako nečloveško započetje. Tega duhovnika so baje zasačili, da je agitiral za dr. Majora.

Učitelju Z. v M. se je poslal ne posebno nežen migljaj, da mu pošljejo sina, ki študira na učiteljsku v Čakovcu, domov in da se sam naj ne zanaša, da bi dobil kedaj penzijo, ako ne pride volit in ako ne odda glasu za Vlašiča. Na tak način so pridobili prav mnogo glasov od starišev, ki imajo svoje sinove na čakovski preparandiji.

Čakovske gostilnice so bile pridobljene vse za Vlašičevo stranko, tako, da so morali pristaši dr. Majorove stranke ostati s svojimi vozovi in konji zunaj na ulicah. Predstojništvo frančiškanskega samostana jim je sicer ponudilo dokaj prostorov, a kaj je to hasnilo, ker se vojaška vrsta ni hotela pretrgati, ko so namerjali kmetje spraviti svojo vprežno živino pod streho. Tako so morali ostati v snežnem vremenu, kakeršno je bilo uprav v četrtek, zunaj na ulicah, nekateri celo do pozne 9. ure zvečer.

Da je predrznost pristašev Vlašičeve stranke presezala vse meje, razvidno bodi iz tega, da je na dan volitve privrela tolpa Vlašičancev s svojimi zastavami v cerkev, kjer niti med službo božjo ni mirovala, marveč s klici »Eljen Vlašič, Eljen Vlašič!« dala izraz svojemu mišljenju. Razume se pač samo po sebi, da se bodo nasproti takemu razžaljivemu vedenju in verskemu motenju storili potrebni koraki.

Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

(Dalje.)

Dušno hrano vsemu slovenskemu ljudstvu pa podaja Kosarjeva »Nebeska hrana«. Že molitvena knjiga (1. del Neb. hr.) je visoke vrednosti, »ker je v njej le malo pisateljevih lastnih besed, ampak so skoraj vse besede povzete ali iz sv. pisma, ali iz cerkvenih pesmij ali molitev, ali iz pisem sv. božjih služabnikov; torej so zares nebeske cvetlice, in je hrana, iz njih pripravljena, zares nebeska hrana, tedaj tudi gotovo zdrava in tečna.«¹⁾

Neprecenljiva knjiga za naš verni narod pa je zlasti 2. del »Nebeske hrane«. Tukaj uči spiritualno ljudstvo duhovnega življenja. »Kristjani, kateri želijo duhovno življenje bolj globoko spoznati in zares v duhu živeti, trebajo dan na dan posebne nebeske hrane svetega premišljevanja. Njim je namenjeno prvo poglavje, v katerem bodo našli obširni nauk od premišljevanja in 30 premišljevanj za vse dni celega meseca. Kdor se je po tem navodu znotranje molitve dobro privadil, bo pozneje tudi o vseh drugih resnicah, ki jih je kjerkoli, ali v katekizmu, ali v hoji za Kristusom itd.bral, prav lahko premišljeval.«²⁾

¹⁾ Glej Predg.

²⁾ Glej Predg.

Zdi se nam, da je pokojniku zelo dobro došla ponudba, naj ljudstvo uči v posebnem molitveniku znotranje molitve. Zato piše: »Prav mnogo jih je, ki pravijo, da bi radi premišljevali, ako bi vedeli, kako se to napravi. Res je, da je znotranja molitev kaj tako visokega, da se ne dá učiti z zunanjo besedo, ampak da je njen edini učitelj sv. Duh, kakor stoji pisano: »Duh podpira našo slabost; ne vemo namreč, kako bi molili, kakor se spodobi; sam Duh pa moli za nas z neizrekljivimi zdihljeji.« (Rimlj. 8.) Ali če si duša le resnično prizadeva, ter prosi daru znotranje molitve, bode ga tudi gotovo prejela.«

Potem nam ljubeznivo razmotriva, kaj se pravi premišljevat? »Premišljevat se pravi, pred božjim obličjem resno in pozorno preudarjati katerokoli versko resnico z namenom, da se nam v srcu zbudijo svete misli, želje in čutila, ki našo voljo nagibajo k primernim sklepom vednega boljšanja našega življenja. Premišljevanje obsega torej in v dobrem vadi vse dušne moči. Pamet preudarja versko resnico na vse strani in jo obrača na pretečeno življenje in na sedanje razmere in potrebe. Ti preudarki vzbudijo v srcu razne občutke: veselje ali žalost, — mir ali strah, — navdušenje ali boječnost, — hrepenenje ali stud, — zadovoljnost ali kesanje; in kar srce misli, želi in čuti, to izrazuje ter izjavlja v živih izdihljeh pred Bogom. Vse to pa voljo nagne, da človek sklene vsled spoznane resnice tudi živeti; to je, se varovati grehov, ki so tej resnici nasproti, in se vaditi v čednostih in dobrih delih, ki jih ta resnica priporoča ali celo vелеva. V premišljevanju torej pamet preudarja, srce moli in volja dobre sklepe dela.«

Na dalje pravi Kosar: »Kmečki in služebni ljudje bodo sicer prav mnogokrat komaj družega časa za premišljevanje našli, kakor čas, ko grejo na delo ali z dela, ali tudi pri delu. Kolikokrat imaš četrtno ure, pol ure in še dalje, da prideš na njivo, na travnik, v gorice, v les, kjer imaš opraviti: koliko lepega premišljevanja bi lahko gredoč po stezi opravil! Kako lahko in koliko obilno bi mogli premišljevat zlasti pastirji in pastarice na paši! O takih prilikah seveda premišljevanje ne bo teklo v takem redu in se tako vršilo, kakor doma ali v cerkvi; ali sv. Duhu bo tvoja resna in po svetosti hrepeneča volja silno dopadla, in z veseljem te bo učil, kako se na stezi in med delom premišljuje, in bo tvoj trud obilno blagoslovil. Zato le srčen in stanovitven bodi, in trdno zaupaj v Boga ter se pogumno loti sv. premišljevanja. V kratkem boš premagal vse težave in boš našel v tej sveti vaji toliko veselja in sladkosti, luči, tolažbe in moči, da je gotovo nikoli več opustil ne bodeš, ako se je enkrat privadiš.«

Slednjič nam podaja 30 premišljevanj za 30 dni meseca, »ki so izpeljane v onem duhu, kakor se navadno duhovne vaje ali eksercicije obhajajo.«

»Kakor pa se ene in iste telesne hrane, in naj bi bila še tako ukusna, sčasom naveličamo, in zato radi hrano spreminjamo po raznih dnevih, praznikih in letnih časih; in kakor nam ista še tako dobra hrana vsak čas dobro ne služi, in zlasti v bolezni druge hrane potrebujemo kakor v zdravih dneh: isto velja tudi od dušne hrane.« Prav zato nam podaja Kosar še posebnih pobožnostij za godove in praznike cerkvenega leta, nam priporoča v dušnih in telesnih nevarnostih posebne molitve in blagoslove, kakor tudi ima tolažilno besedo za bolnike in umirajoče.

Med slovenski svet je razpečanih več kakor 70 tisoč izvodov »Nebeške hrane«, po katerih uči in bo vedno učil špiritual Kosar verno ljudstvo duhovnega življenja.

Gospodarske stvari.

Olajšave pri prejemanju soli za živino.

Številka 244 državnega zakonika, oziroma številka 50 ukaznika finančnega ministerstva iz leta 1894 obsega novo naredbo c. kr. finančnega ministerstva z dné 28. decembra 1894. l. o dobavi soli za živino po znižani ceni. Dočim zadeva prvi oddelek te naredbe »skladišča za živinsko sol«, povsem novo napravo, o kateri se bode še pozneje govorilo, se v drugem oddelku naredbe vsem občinam, za katere bi se v prihodnje ne utegnili napraviti posebna skladišča za živinsko sol in za katere tedaj gledé dobave živinske soli po znižani ceni od strani njihovih živino posedujočih poljedelcev v obče dotična dosedanja določila naredbe finančnega ministerstva z dné 20. decembra 1893. l. (drž. zak. št. 176, ukaznik finančnega ministerstva št. 57 iz leta 1894.) tudi nadalje še v veljavi ostanajo, ta določila na dvojno stran prav bistveno olajšujejo.

Po § 19. nove naredbe so namreč občinski predstojniki pod v tem paragrafu navedenimi pogoji pooblašteni, potem, ko je naročena pošiljatev živinske soli k njim dospela, uradno zaporo, ki se nahaja na vsaki vreči taiste, v svrhu razdelitve v nji obsežene živinske soli med za vsprejem te soli opravičene poljedelce sami odvzeti, če v dveh dneh po zglastitvi, da je pošiljatev živinske soli dospela, ne pride k njim nobeden finančni organ, da bi zaporo odvezl.

Še važnejša je v § 18. naredbe dovoljena odprava ustanovitve in naznanila določenega obroka za vsako posamezno občino gledé naročitve živinske soli po znižani ceni. Doslej je mogla občina naročiti, oziroma prejeti to sol še le od tistega osmih mesecev februarja do vštete septembra počenši, katerega je dotični občini v to določila že naprej pristojna finančna deželna oblast. Vsled tega si je moglo več občin živinsko sol oskrbeti čestokrat še le mnogo pozneje, kakor so taisto potrebovale, dočim so prišle marsikaterе druge občine, koje bi živinsko sol rade dobile šele v poznejšem času, po vsporedu za dobavo te soli že v kakem prejšnjem mesecu na vrsto.

Po prej navedeni novi določbi smejo od l. 1895. naprej vse občine množino živinske soli po znižani ceni, ki pripada na leto za njihove živino posedujoče poljedelce kadarkoli hočejo med 1. januarjem in 15. decembrom vsacega leta naročiti ter je nadalje popolnoma občinskim predstojnikom prepuščeno, določiti za to najprikladnejši čas. Živinska sol, ki se naroči potem od občinskih predstojnikov s posredovanjem oddelka za solna posla c. kr. glavnega ravnateljstva avstr. železnic, bode se oddajala pri od finančnega ministerstva določenih c. kr. zalogah soli po vrsti, kakor so posamezne na naročila pri teh zalogah dospela, kolikor je mogoče z ozirom na vsakokratne tamkaj shranjene množine živinske soli.

Dosedanja določba, po kateri morejo poljedelci jedne občine v razmeri z njihovo tačasno živino nanje pripadajočo množino živinske soli le skupaj in na enkrat po predstojniku dotične občine prejeti, pa ostane gledé vseh občin, ki se v prihodnje ne pridélé morebiti kakemu »skladišču za živinsko sol«, tudi nadalje v veljavi. Ta določba se ni mogla opustiti, ker je za posameznega kmetovalca na leto povprek odpadajoča množina živinske soli po znižani ceni tako malenkostna, da bi bila za kmetovalca mnogo predraga, če bi jo hotel posamezno prejeti iz c. kr. solnih zalog, ki so večinoma zelo oddaljene in se razun tega tudi že iz opravičnih ozirov ne morejo pečati s prodajo tako malenkostnih količin; kajti le za one tovore živinske soli, ki